

Vlada Crne Gore
Savjet za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija

I Z V J E Š T A J
O SPROVOĐENJU AKCIONOG PLANA REALIZACIJE
STRATEGIJE SARADNJE VLADE CRNE GORE I NEVLADINIH
ORGANIZACIJA ZA PERIOD 2009 – 2011. GODINE

Podgorica, jul 2012. godine

I. UVOD

Vlada Crne Gore, na sjednici od 22. januara 2009. godine, usvojila je **Strategiju saradnje Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija i Akcioni plan realizacije Strategije saradnje Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija za period 2009-2011. godine**, kojim su utvrđene aktivnosti, rokovi i nosioci aktivnosti, kao i pokazatelji realizacije.

Aktivnosti i zaduženja iz Akcionog plana (AP) predloženi su kao kratkoročni i srednjoročni zadaci za NPI za period 2011-2015. i jednim dijelom su inkorporirani i u Akcioni plan za praćenje ispunjavanja preporuka iz Mišljenja Evropske komisije za oblast civilno društvo, koji je Vlada usvojila 17. februara 2011. godine.

Oba dokumenta su u 2009. godini prevedena na engleski jezik i štampana u obliku brošure, te dostavljena ministrima i starješinama organa državne uprave i kontakt osobama zaduženim za saradnju s NVO, predstavnicima OEBS-a, delegaciji EU u Crnoj Gori i drugim zainteresovanim subjektima.

Kancelarija za saradnju s nevladinim organizacijama je, na osnovu podataka dobijenih od ministarstava i drugih organa, pripremila **Izvještaj o sprovođenju Akcinog plana realizacije Strategije saradnje Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija za period 2009-2011. godine**.

Obrađeni podaci razvrstani su po redosljedu aktivnosti u Akcionom planu, uz napomenu da Ministarstvo finansija i Ministarstvo za ljudska i manjinska prava nijesu dostavili podatke.

II. UNAPREĐENJE NORMATIVNO-PRAVNOG OKVIRA ZA OSNIVANJE I RAD NVO

1 – Analiza važećih propisa relevantnih za rad NVO

Nosilac aktivnosti: Kancelarija, organi državne uprave i NVO

Rok: godišnje, do II kvartala

Status realizacije: realizovano

Ova aktivnost realizovana je u 2010. godini, a Vlada je, 13. januara 2011. godine, usvojila dokument **Analiza propisa relevantnih za rad nevladinih organizacija**, koji je pripremila međusektorska radna grupa obrazovana od strane Komisije za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku, u junu 2010. godine. Rok za pripremu bio je šest mjeseci. Analiza je pripremljena u partnerstvu s Centrom za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO), Organizacijom za evropsku bezbjednost i saradnju (OSCE) - Misija u Crnoj Gori i Kancelarijom TACSO projekta (Tehnička podrška organizacijama

civilnog društva) u Podgorici. Radna grupa je, u skladu sa zadatkom, analizirala važeće propise kojim se reguliše osnivanje nevladinih organizacija i drugi aspekti njihovog djelovanja, upoređujući ih s praksom zemalja iz okruženja i međunarodnim standardima i pripremila preporuke za izmjene i dopune Zakona o nevladinim organizacijama. Vlada je, prilikom usvajanja Analize, donijela zaključak kojim je zadužila Ministarstvo unutrašnjih poslova da, u saradnji s Radnom grupom, do kraja II kvartala 2011. godine, pripremi i Vladi dostavi predlog zakona o nevladinim organizacijama, uz prethodno pribavljeno mišljenje Savjeta za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija. Obaveza donošenja novog zakona uvrštena je i u Akcioni plan praćenja ispunjavanja preporuka iz Mišljenja EK za oblast civilno društvo.

2 – Donošenje novih i izmjene i dopune propisa i drugih akata (Zakon o NVO i drugi zakonski i podzakonski akti relevantni za rad NVO)

Nosilac aktivnosti: Vlada, Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave, organi državne uprave i NVO

Rok: III i IV kvartal 2010. godine

Status realizacije: realizovano

Vlada Crne Gore je, 16. juna 2011. godine, utvrdila **Predlog zakona o nevladinim organizacijama** (obrađivač Međusektorska radna grupa koju je obrazovalo MUP), koji je Skupština Crne Gore donijela 22. jula 2011. godine („Službeni list CG“, broj 39 od 4. 8. 2011. godine), a primjenjuje se od 1. januara 2012. godine.

Utvrđivanju Predloga zakona prethodio je vrlo transparentan postupak pripreme Nacrta zakona, koji je stavljen na javnu raspravu 25. marta 2011. godine. Javna rasprava je organizovana na sljedeći način:

- 1) objavljivanjem teksta Nacrta zakona o nevladinim organizacijama i poziva za uključivanje u javnu raspravu, kao podlistka u dnevnom listu „Pobjeda“;
- 2) stavljanjem teksta Nacrta zakona o nevladinim organizacijama na veb sajt Ministarstva unutrašnjih poslova (www.mup.gov.me)
- 3) dostavljanjem Nacrta zakona o nevladinim organizacijama Savjetu za saradnju Vlade Crne Gore i NVO radi davanja mišljenja;
- 4) organizovanjem tri okruga stola u Bijelom Polju, Budvi i Podgorici;
- 5) dostavljanjem Nacrta zakona o nevladinim organizacijama, preko mailing lista, nevladinim organizacijama.

U vezi s ovim zaduženjem, pored navedenog sistemskog zakona, donijeti su još neki propisi, ili su u fazi donošenja, kao npr. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj upravi ("Službeni list RCG", broj 38/03 i "Službeni list CG", br. 22/08 i 42/11), Uredba o kriterijumima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću ("Službeni list CG", broj 42/11), Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o igrama na sreću, Predlog zakona o slobodnom pristupu informacijama, Uredba o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i nevladinih

organizacija ("Službeni list CG", broj 7/12), Uredba o postupku i načinu sprovođenja javne rasprave u pripremi zakona („Službeni list CG“, broj 12/12), Pravilnik o sadržini i načinu vođenja registra nevladinih organizacija i obrazac prijave za upis u registar i dr. U okviru ove aktivnosti iz Akcionog plana, Ministarstvo kulture imalo je obavezu usaglašavanja sa Zakonom o NVO, koji je stupio na snagu 1. januara 2012. godine. S obzirom na novi model finansiranja rada NVO iz državnog budžeta, koji je predviđen Zakonom o NVO, bilo je neophodno usaglasiti odredbe Zakona o kulturi u tom pogledu. Vlada Crne Gore je, na sjednici od 5. 4. 2012. godine, usvojila Predlog tog zakona, nakon čega je upućen Skupštini radi usvajanja. Navedenom izmjenom zakona definisano je da nevladine organizacije više nemaju pravo apliciranja za sredstva iz budžeta Ministarstva kulture.

3 – Utvrđivanje liste indikatora za praćenje rada NVO i njihovo definisanje

Nosilac aktivnosti: Vlada, Poreska uprava, Privredni sud, Zavod za statistiku, NVO, Zavod za zapošljavanje, CBCG

Rok: 2010. godina

Status realizacije: djelimično realizovano

Poreska uprava je sačinila Listu registrovanih pravnih lica koja u svom nazivu sadrže riječi: "NVO", "nevladina" i sl. Takođe, raspolaže podacima o broju pravnih lica – NVO koja imaju zaposlene na osnovu evidencije iz CROO, kao i podacima o broju zaposlenih lica u NVO i uplaćenim porezima i doprinosima na osnovu evidencije iz CROO, te podatke o ukupnim godišnjim prihodima NVO koje obavljaju privrednu djelatnost. Osim toga, Poreska uprava ima i podatke o NVO koje obavljaju privrednu djelatnost za koju se podnosi prijava poreza na dobit, te podatke o akciznoj, PDV i carinskoj registraciji, kao i podatke o podnesenim akciznim i PDV prijavama. Zavod za statistiku Crne Gore je obavijestio Komisiju da je utvrđivanje indikatora, informacija i trendova od značaja za vođenje odgovarajuće statistike o NVO veoma specifična statistika koju ne sprovodi Zavod. Kako u tom pogledu nije imao odgovarajuću saradnju sa drugim nosiocima aktivnosti, tako nije ni mogao utvrditi listu indikatora za praćenje rada NVO.

III. UNAPREĐENJE INSTITUCIONALNOG OKVIRA ZA SARADNJU S NVO

4 - Analiziranje i definisanje nadležnosti Kancelarije uz postepeno povećanje broja zaposlenih

Nosilac aktivnosti: Vlada, Generalni sekretarijat Vlade, Kancelarija za saradnju s NVO

Rok: kontinuirano

Status realizacije: djelimično realizovano

Kancelarija za saradnju s NVO, osnovana je 2007. godine, kao organizaciona jedinica Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore, sa zadatkom da koordinira saradnju između Vlade i organa državne uprave, s jedne, i NVO s druge strane, ali i da koordinira rad državnih organa u oblasti saradnje s NVO, te organizuje - obezbijedi edukovanje službenika zaduženih za saradnju s NVO. Od osnivanja Kancelarije, više puta je mijenjan Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji Generalnog sekretarijata Vlade, kako u pogledu nadležnosti tako i broja izvršilaca. U početku Kancelarija je imala dva izvršioca, šefa kancelarije i namještenika IV za dokumentaciju i statistiku, a u međuvremenu, prvo, izmjenama Pravilnika iz 2009. godine, povećan je broj izvršilaca za 1 samostalnog savjetnika I, a izmjenama iz aprila 2011. godine, predviđen je još 1 samostalni savjetnik I. Trenutno su u Kancelariji zaposlena tri izvršioca. Odlukom o obrazovanju Savjeta za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija («Službeni list Crne Gore», broj 28/10), Kancelarija je dobila nova zaduženja u smislu obavljanja stručnih i administrativnih poslova za potrebe Savjeta, što je u 2011. godini bilo značajno opterećenje, s obzirom da je Savjet održao sedam sjednica.

5 - Jačanje kapaciteta zaposlenih

Nosilac aktivnosti: Uprava za kadrove, NVO, međunarodne institucije

Rok: od februara 2009. godine nadalje

Status realizacije: realizovano

Službenice Kancelarije za saradnju s NVO i šefica Kancelarije učestvovala su u većini obuka organizovanih za državne službenike zadužene za saradnju s NVO. U vezi sa instaliranjem baze podataka, planirana je obuka za njih i postignut dogovor s autorom softvera da se ova obuka realizuje kad se steknu uslovi za to. Organizovana je i posjeta Uredu za udruge Vlade Republike Hrvatske, koja je bila veoma korisna u pogledu sticanja novih znanja, informacija i primjera dobre prakse, koji se mogu koristiti u cilju unapređenja rada Kancelarije i definisanja mehanizama saradnje dva sektora.

6 – Priprema programa za ustanovljenje centralne baze podataka o NVO

Nosilac aktivnosti: Ministarstvo za informaciono društvo, ITC, Kancelarija za saradnju s NVO, organi državne uprave

Rok: jul 2009. godine

Status realizacije: djelimično realizovano

Softver program za vođenje podataka o NVO je pripremljen uz finansijsku pomoć CRNVO-a, ali još nije instaliran, odnosno nije ustanovljena baza podataka. U vezi s ovom, kao i prethodnom aktivnošću, planirana je obuka za zaposlene u Kancelariji i postignut je dogovor s autorom softvera da realizuje obuku čim se steknu uslovi.

Kancelarija je prezentirana na sajtu Vlade Crne Gore, ali ne kao posebna, već kao podstranica u okviru Generalnog sekretarijata Vlade, na kojoj se mogu naći samo saopštenja i dokumenta Kancelarije i Savjeta za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija, za koji Kancelarija obavlja stručne i administrativne poslove [www.gsv.gov.me/sekretarijat/Kancelarija za saradnju s NVO](http://www.gsv.gov.me/sekretarijat/Kancelarija_za_saradnju_s_NVO). Svakako, treba raditi na tehničkom (IT) poboljšanju ovog rješenja, jer ne zadovoljava potrebe Kancelarije i zainteresovanih, posebno NVO, ali i organa državne uprave. Naime, prilično je otežano nalaženje i korišćenje podataka koji su u direktnoj vezi s Kancelarijom, jer se oni nalaze npr. u biblioteci ili na nekoj drugoj podstranici na kojoj se nalazi i ogroman broj dokumenata drugih subjekata – obrađivača; dalje, kontakti Kancelarije nijesu postavljeni, relevantna legislativa i dokumenta, domaća i međunarodna nema gdje da se postavi, osim u biblioteku i sl.

7 - Izmjene i dopune pravilnika o organizaciji i sistematizaciji organa državne uprave

Nosilac aktivnosti: Vlada, organi državne uprave

Rok: kraj kvartala 2009. godine

Status realizacije: djelimično realizovano

Samo 7 ministarstava/organa državne uprave je dostavilo konkretne podatke o poslovima saradnje s NVO koji su u opisu posla pojedinih izvršilaca, s hodno pravilnicima o sistematizaciji, i to: Ministarstvo odbrane, Ministarstvo održivog razvoja i turizma (tri kontakt osobe), Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije, Ministarstvo prosvjete i sporta, Zavod za statistiku, Uprava za antikorupcijsku inicijativu i Lučka uprava. Međutim, u 48 organa državne uprave, određene su 54 osobe za saradnju s NVO, uz napomenu da je u pojedinim ministarstvima određeno i više osoba za saradnju s NVO za različite oblasti iz njegove nadležnosti.

8 – Obuka kontakt osoba za unapređenje saradnje organa državne uprave i NVO, unosenje i ažuriranje baze podataka

Nosilac aktivnosti: Uprava za kadrove, Kancelarija za saradnju sa NVO, NVO

Rok: kontinuirano

Sstatus realizacije: djelimično realizovano

Obuku državnih službenika - kontakt osoba za saradnju s NVO realizovali su Centar za razvoj nevladinih organizacija, Uprava za kadrove i TACSO Kancelarija u Podgorici.

Zahvaljujući projektu CRNVO »Izgradnja kapaciteta službenika državne uprave za saradnju s NVO«, realizovani su seminari za kontakt osobe na teme: izrada projekata-projektni ciklus, strateško planiranje i dr, a TACSO Kancelarija u Podgorici (regionalni projekat: „Tehnička pomoć za organizacije civilnog društva“, finansiran od EU), organizovala je obuku na temu „Učešće nevladinih organizacija u procesima donošenja

javnih politika“. Na ovu temu je i CRNVO, u okviru projekta „Aktivno učešće civilnog društva u procesu izrade i primjene javnih politika“ organizovala obuke za ovu kategoriju službenika, na kojima su prezentirana rješenja i domaćih i međunarodnih propisa, s fokusom na Kodeks dobre prakse Savjeta Evrope o građanskom učešću u procesima donošenja javnih politika, te faze ciklusa izrade javnih politika i ulogu nevladinih organizacija i kontakt osoba za saradnju s NVO u tom procesu. Obuke su pohađale i službenice Kancelarije.

CRNVO ima obučeni tim trenera za navedene teme, a do sada je oko 3000 osoba iz različitih sektora (NVO, državna uprava, lokalna uprava) obuhvaćeno obukama koje je organizovao CRNVO. CRNVO je, u saradnji s Kancelarijom, organizovao i obuku na temu „Javno zastupanje“, a za predstavnike javnog, profitnog i civilnog sektora organizovan je Forum o društveno odgovornom poslovanju u Crnoj Gori, kojem je prisustvovao znatan broj kontakt osoba. Na ovom forumu prezentirana je UN inicijativa - UN Global Compact.

Uprava za kadrove je, u vezi s kontinuiranim uključivanjem kapaciteta NVO u osposobljavanje službenika za proces EU integracija, u saradnji s Centrom za razvoj nevladinih organizacija, kroz zajedničke obuke u pripremi strateških dokumenata, te strateško planiranje rada u organima državne uprave, angažovala kvalifikovane predstavnike NVO kao predavače na tim obukama. U cilju jačanja administrativnih kapaciteta, Uprava je obezbijedila i obuke za zaposlene u NVO sektoru. Kancelarija je, radi jačanja kapaciteta i edukacije službenika zaduženih za saradnju s NVO o ulozi organizacija civilnog društva, značaju i potrebi saradnje organa državne uprave i NVO, uz pomoć delegacije Evropske unije i stranog konsultanta, pripremila analizu i Procjenu potreba za obukom kontakt osoba s Programom obuke. Program, koji, pored obuke kontakt osoba, sadrži i predlog mjera za obuku senior menadžmenta u organima, bi, zbog promjena nastalih u međuvremenu, trebalo dostaviti organima radi davanja mišljenja, te korigovati u skladu sa sugestijama i predložiti Savjetu za saradnju Vlade i NVO da ga razmotri i donese, čime bi se stvorili uslovi za njegovu realizaciju uz obezbjeđenje potrebnih sredstava.

9 – Priprema predloga i odluke o obrazovanju Savjeta za saradnju Vlade i NVO i donošenje Odluke

Nosilac aktivnosti: Vlada, Kancelarija za saradnju s NVO, NVO

Rok: februar 2009. godine

Sstatus realizacije: realizovano

Vlada je, u aprilu 2010. godine, donijela Odluku o obrazovanju Savjeta za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija (»Službeni list Crne Gore«, broj 28/10), novog institucionalnog mehanizma predviđenog Strategijom, čiji je osnovni zadatak da prati realizaciju Strategije i rezultata aktivnosti utvrđenih Akcionim planom. Ovo je jedna od najvažnijih aktivnosti u kojoj je Kancelarija za saradnju s nevladinim organizacijama,

kao obrađivač, dala puni doprinos realizaciji strateškog zadatka. Vlada Crne Gore je, na sjednici od 22. januara 2009. godine, prilikom donošenja Strategije saradnje Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija, zadužila Generalni sekretarijat Vlade – Kancelariju za saradnju s nevladinim organizacijama da pripremi predlog odluke o obrazovanju Savjeta za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija, kojom će se odrediti sastav i zadaci Savjeta, kao i druga pitanja od značaja za njegov rad. U postupku pripreme ovog akta, Kancelarija je konsultovala predstavnike Koalicije NVO „Saradnjom do cilja“, a predlog odluke je zvanično dostavljen Koaliciji, koja ga je podržala. Osim toga, Kancelarija je sprovela i postupak predlaganja kandidata nevladinih organizacija za članove Savjeta, prema strukturi utvrđenoj čl. 5, 6 i 7 Odluke, na osnovu ovlaštenja iz člana 8 Odluke - na koji nije bilo prigovora. Ovaj postupak je vođen na transparentan način, o čemu govore sljedeće činjenice: za predstavnike nevladinih organizacija, u „Pobjedi“ i na veb stranici Vlade Crne Gore www.gov.me/biblioteka/oglasj, objavljena su dva javna poziva nevladinim organizacijama za predlaganje kandidata za članove Savjeta (4. juna i 30. jula 2010. Godine). Od dostavljenih predloga i po prvom i drugom pozivu, Kancelarija je sačinila dvije liste kandidata s nazivima NVO koje su predložile određenog kandidata i objavila ih na sajtu Vlade Crne Gore, www.gov.me/biblioteka/izvjestaji. Savjet čine predsjednik, 11 predstavnika Vlade, rukovodilac Kancelarije za saradnju s nevladinim organizacijama i 12 predstavnika nevladinih organizacija.

Rješenje o imenovanju predsjednika i članova Savjeta, Vlada je donijela 25. novembra 2010. godine www.gov.me/biblioteka/rjesenja, a konstitutivna sjednica Savjeta održana je 25. januara 2011. godine. Na konstitutivnoj sjednici, na predlog predsjednika Savjeta (predstavnik Vlade), izabran je zamjenik predsjednika - predstavnik NVO. Savjet je do sada održao osam sjednica, na kojima je razmatrao sva pitanja značajna za NVO, nacrt i predlog zakona o NVO, predloge uredbi, mjesečne izvještaje o realizaciji AP o realizaciji preporuka EK, Izvještaj o saradnji organa i NVO u 2010. i kvartalu 2011, Analizu modela finansiranja iz javnih fondova, predlog odluke o obrazovanju Savjeta za zaštitu od diskriminacije, Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o igrama na sreću, Prijedlog zakona o Budžetu Crne Gore za 2012. godinu, kao i pitanje raspodjele sredstava od igara na sreću po aktuelnom konkursu za 2011. godinu. Savjet je, Vladi dostavio mišljenja na nacрте dokumenata koje je razmatrao. Sjednice Savjeta su bile otvorene za javnost, sjednicama su prisustvovali predstavnici medija, a najave i saopštenja sa svih sjednica postavljene su na sajt Vlade www.gov.me/naslovna/savjetodavna tijela.

Izvještaj Evropske komisije o progresu Crne Gore u 2011. godini, u djelu koji se odnosi na saradnju sa civilnim sektorom, sadrži veoma pozitivne ocjene o radu Savjeta, što je bilo inspirativno i podsticajno za dalji rad ovog savjetodavnog tijela na polju unapređenja saradnje organa uprave i nevladinih organizacija. Jedan broj članova Savjeta za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija susreo se sa delegacijom Evropskog ekonomskog i socijalnog komiteta (EESK), savjetodavnog tijela EU,

povodom prezentacija dokumenta „Mišljenje o ulozi civilnog društva u odnosima između Crne Gore i EU" i upoznavanje s novim instrumentom saradnje između Crne Gore - zemlje kandidata za članstvo i EU, kroz obrazovanje Zajedničkog konsultativnog odbora Crne Gore i ESK. U 2011. godini bio je organizovan sastanak Savjeta i predstavnika Direktorata za proširenje, na njihov zahtjev.

10- Promovisanje i praćenje primjene Kodeksa NVO i Etičkog kodeksa državnih službenika i namještenika, kao i principa nezavisnosti NVO i prava na argumentovanu kritiku rada

Nosilac aktivnosti: organi državne uprave, Kancelarija za saradnju s NVO,

Koalicija NVO, NVO

Rok: kontinuirano

Status realizacije: realizovano

Vlada Crne Gore je donijela novi Kodeks (15. marta 2012) i zadužila MUP da, u roku od 60 dana, obrazuje novi Etički odbor. U postupku pripreme, Ministarstvo unutrašnjih poslova je u novembru 2011. uputilo javni poziv za dostavljanje predloga, mišljenja i sugestija na radnu verziju Etičkog kodeksa državnih službenika i namještenika.

11- Objavljivanje informacija o dokumentima Vlade, objavljivanje radnih verzija dokumenata od značaja za informisanje i rad NVO, te o mogućnostima za uključivanje NVO (putem medija, veb sajta)

Nosilac aktivnosti: Vlada, ministarstva i organi državne uprave

Rok: kontinuirano

Status realizacije: realizovano

Vlada Crne Gore je donijela u julu 2011. Odluku o objavljivanju materijala sa sjednice Vlade Crne Gore, kojom je regulisano da se na veb stranici Vlade postavljaju: predlog dnevnog reda, nacrti i predlozi zakona, izvještaji s javnih rasprava, predlozi uredbi, odluka, strategija i planova, izvještaji i informacije, nacrti i predlozi ugovora i rješenja o imenovanju, postavljenju i razrješenju, te verifikovani zaključci povodom razmatranih materijala. Na sajtu je postavljena sekcija „JAVNE RASPRAVE“ u kojoj se objavljuju nacrti zakona koji su na javnoj raspravi, a linkovana je i na sajt „Portal Analitika“. Na sajtu Ministarstva unutrašnjih poslova, u posebnoj sekciji „Registracija NVO“, mogu se naći dokumenta i informacije u vezi s radom NVO: Zakon o NVO, uredbe, javni pozivi za dostavljanje mišljenja i sugestija na podzakonska akta itd., Pravilnik o sadržini i načinu vođenja registra nevladinih organizacija i obrazaca prijava za upis u registre, dok je registar postavljen kao poseban baner. Postavljeno je i obavještenje NVO o obavezi usklađivanja statuta sa Zakonom o NVO.

Ministarstvo ekonomije: kontinuirano objavljuje informacije i dokumenta koja su od značaja za informisanje i rad NVO na sajtu www.minekon.gov.me.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma: U periodu januar-decembar 2011. godine objavilo je 11 javnih poziva nevladinim organizacijama za predlaganje kandidata u sastav radnih grupa za pripremu akata. U periodu od 2009-2011. godine organizovano je 10 javnih rasprava (šest iz oblasti prostornog planiranja, 4 iz oblasti životne sredine). To ministarstvo je, u periodu od 22. aprila do 22. maja 2011. godine, organizovalo promotivnu kampanju „Ekološka nit koja nas spaja“, koja je imala za cilj podizanje svijesti građana o unapređenju i zaštiti životne sredine, gdje je učešće imalo 21 NVO sa 161 zajedničkom aktivnošću. Takođe su u okviru projekta „Krilima preko Crne Gore“, u periodu od 25. maja 2010 do 23. juna 2011, publikovana dva priručnika: Vjetrenjače i ptice, preporuke za izradu procjene uticaja na životnu sredinu i ptice u zakonskoj regulativi CG. Sve informacije u vezi sa saradnjom s NVO redovno objavljuje na svom sajtu.

Ministarstvo odbrane: Na sajtu se mogu naći sva zakonska i podzakonska akta Ministarstva, a shodno Zakonu o slobodnom pristupu informacijama, Ministarstvo redovno i pravovremeno odgovara na zahtjeve građana, nevladinih organizacija i sl.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja: Redovno objavljuje sva dokumenta koja donosi u partnerskoj saradnji s NVO sektorom na svom veb sajtu, kao i javne pozive za njihovo uključivanje u radna i druga tijela (strategije, akcioni planovi, zakoni i savjeti).

Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije: Na sajtu MIDT-a je kreirana rubrika SARADNJA SA NVO SEKTOROM, na kojoj se sve aktivnosti u vezi sa saradnjom s NVO sektorom redovno ažuriraju, dok se dokumenta objavljuju u rubrici BIBLIOTEKA.

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija: Sve informacije su dostupne na veb stranici MVPEI: www.mip.gov.me. Ministarstvo je u periodu 2009-2011. godine štampalo i distribuiralo sljedeće dokumente/materijale:

Priručnik za prevođenje pravnih i drugih akata u procesu evropskih integracija

Pravilnik za programiranje IPA

Priručnik „ Uputstvo za aplikante“ za programe prekogranične saradnje

Flajer „Opšte informacije o svim programima CBC u kojima učestvuje CG“

Priručnik „TAIEX INSTRUMENT – kratkoročna pomoć za dugoročne rezultate“

2000 lifleta „Crna Gora u susret pregovorima za članstvo u EU“

promotivni materijal: blokovi, šolje i majice s logom evropskih integracija distribuirani su tokom različitih aktivnosti.

Ministarstvo prosvjete i sporta: Javne rasprave - nacrti dokumenta su objavljeni na sajtu ministarstva (Nacrt strategije ranog i predškolskog vaspitanja i obrazovanja sa AP za period 2010 -2015, Nacrt strategije razvoja osnovnog obrazovanja i vaspitanja s Akcionim planom za 2011-2017, Nacrt zakona o crnogorskom kvalifikacionom okviru, javna rasprava o Predlogu zakona o sportu, javna rasprava povodom Nacrta zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti, Nacrt strategije razvoja stručnog obrazovanja u Crnoj

Gori za period od 2010 – 2014. godine, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom i vaspitanju, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o gimnaziji, Zakon o izmjenama i dopunama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju, Zakon o izmjenama i dopunama zakona o visokom obrazovanju, Predlog zakona o priznavanju inostranih kvalifikacija za obavljanje regulisane profesije, Predlog zakona o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i izjednačavnuju kvalifikacija, Strategija razvoja i finansiranja visokog obrazovanja u Crnoj Gori 2011- 2020, Nacionalna strategija cjeloživotne karijerne orijentacije (2011- 2015). Na sajtu Ministarstva prosvjete i sporta postavljen je novi segment - sekcija „Saradnja sa NVO“.

Ministarstvo kulture: Radne verzije zakonskih i strateških dokumenata na kojima je rađeno, objavljene su na sajtu Ministarstva kulture s pozivom za učešće u javnim raspravama svim zainteresovanim subjektima, a između ostalog i NVO. Tekstovi pojedinih predloga zakona, kao što su Zakon o zaštiti kulturnih dobara i Zakon o elektronskim medijima, objavljeni su kao podlistak dnevnog lista Pobjeda.

Uprava za antikorupcijsku inicijativu: UAI na sajtu www.antikorupcija.me i podsajtu „Nacionalna komisija“ kontinuirano objavljuje informacije o učešću predstavnika UAI u pripremi zakona, strateških antikorupcijskih dokumenata i sl., u čemu učestvuju i predstavnici NVO.

Direkcija za javne nabavke: Dnevno ažuriranje veb sajta, tako da je izuzetno veliki broj informacija postavljen; objavljen je novi Zakon o javnim nabavkama, podzakonska regulativa, publikacije o razvoju sistema javnih nabavki, direktive, obavještenja o održanim okruglim stolovima, javnim raspravama, radionicama i dr.

Uprava policije: Zaključno s novembrom 2011. godine, na veb sajtu objavila 3354 saopštenja/informacije koje su se odnosile na rad, aktivnosti i rezultate rada ove uprave.

Uprava za sport i mlade: Kontinuirano (Kancelarija za mlade) tokom svog rada objavljuje pozive na događaje koje organizuje, izvještaje i informacije o pojedinačnim aktivnostima, dokumenta, strategije, godišnje akcione planove, godišnje izvještaje o radu, pozive za finansiranje projekata NVO, pregled finansiranih projekata, najave, vijesti i fotografije o aktivnostima finansiranih projekata. Na veb sajtu www.infomladi.me su istaknuti kontakti Uprave. Na tom sajtu postoje sekcije Vijesti namijenjene NVO-ima, kao i mogućnosti i praksa NVO-a da šalju vijesti o svojim aktivnostima koje se objavljuju u pomenutoj rubrici. Broj korisnika sajta je sljedeći: preko 18.000 stalnih posjetilaca , 63.461 posjeta i 171.941 pregledana strana. Postoji svakodnevna komunikacija s NVO putem e-maila, telefona, sastanaka.

Fitosanitarna uprava: Redovno postavlja informacije na veb sajt. www.fito.gov.me/uprava

Kancelarija za saradnju s nevladinim organizacijama: Podstranice biblioteke, Generalnog sekretarijata i same Kancelarije koristi na www.gov.me. Postavljeni su: Strategija saradnje Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija i Akcioni plan realizacije

Strategije saradnje Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija za period 2009 - 2011. godine na crnogorskom i engleskom jeziku, Odluka o obrazovanju Savjeta za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija, dva javna poziva NVO za predlaganje kandidata za članove Savjeta, dvije liste kandidata za članove Savjeta, Rješenje o imenovanju predsjednika i članova Savjeta, Javni poziv NVO za predlaganje tri kandidata/kandidatkinje za Savjet za zaštitu od diskriminacije, Javni poziv nevladinim organizacijama za predlaganje kandidata za članove Komisije za raspodjelu dijela prihoda od igara na sreću, saopštenja i najave. Kancelarija je pripremila **Model uputstva o kriterijumima i postupku izbora predstavnika nevladinih organizacija u radna i druga tijela koja formiraju ministarstva i organi uprave**, koji je 12 organa donijelo i na taj način u toku 2011. godine biralo predstavnike NVO po postupku i kriterijumima sličnim onim koji su ustanovljeni za izbor članova Savjeta za saradnju Vlade i NVO-putem javnog poziva i na osnovu izvornih predloga od strane NVO.

MVPEI-Kancelarija glavnog pregovarača je izabrala po tri predstavnika NVO u radne grupe za poglavlja 23 i 24, na osnovu javnog poziva predstavnicima NVO da se prijave za učešće u radnim grupama i podgrupama za pripremu pregovora, koji je i dalje otvoren. Obrazac za predlaganje predstavnika/ca nevladinih organizacija za učešće u radnim grupama i podgrupama za pripremu pregovora dostupan je na sajtu MVPEI. **MVPEI** je u martu 2012. godine, u skladu s Uredbom o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija ("Službeni list CG", broj 7/12), izabrao dva predstavnika NVO u Zajednički konsultativni odbor između Crne Gore i Evropskog ekonomskog i socijalnog komiteta (ZKO).

12- Obrazovanje mješovite radne grupe za normativno uređivanje pitanja informisanja, konsultovanja i učešća NVO u postupku kreiranja javnih politika

Nosilac aktivnosti: Vlada, MUPiJU, Generalni sekretarijat,

Kancelarija za saradnju s NVO

Rok: jun 2009. godine

Status realizacije: realizovano

U cilju realizacije ove aktivnosti, Vlada Crne Gore je prvo utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj upravi (donijet 29. 7. 2011. godine), kojim je utvrđen zakonski osnov za donošenje podzakonskih akata, radi normiranja pitanja informisanja, konsultovanja i učešća NVO u postupku kreiranja javnih politika.

U decembru 2011. godine, Vlada je donijela **Uredbu o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija** („Službeni list CG“, broj 7/12), kojom se, pored načina i postupka ostvarivanja saradnje, utvrđuju i kriterijumi i postupak izbora predstavnika nevladinih organizacija u radne grupe i druga tijela koja obrazuju organi državne uprave. Propisano je, takođe, da prilikom izrade i donošenja akata iz godišnjeg programa rada (strategija i analiza stanja u određenoj oblasti, nacrti i

predloga zakona, drugih propisa i podzakonskih akata kojima se uređuje način ostvarivanja sloboda i prava građana), organi državne uprave, obezbjeđuju konsultovanje s nevladinim organizacijama održavanjem sastanaka (seminari, okrugli stolovi, radionice i dr.) i pisanom i elektronskom komunikacijom (dostavljanje predloga, sugestija, komentara i dr.).

U februaru 2012. godine, Vlada je donijela i Uredbu o postupku i načinu sprovođenja javne rasprave u pripremi zakona („Službeni list CG“, broj 12/12), kojom se definiše da javna rasprava podrazumijeva konsultovanje organa, organizacija, udruženja i pojedinaca u početnoj fazi pripreme zakona i raspravu o tekstu zakona, te da je obavezna u pripremi zakona kojima se uređuju prava, obaveze i pravni interesi građana. Pomenute uredbe pripremala je međusektorska Radna grupa koju je, u okviru projekta CRNVO-a "Aktivno učešće civilnog društva u izradi i primjeni javnih politika", u junu 2011. godine, obrazovao CRNVO od predstavnika NVO-a, MUP-a i Kancelarije. Radne verzije tekstova uredbi razmatrao je i pozitivno ocijenio Savjet za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija, uz napomenu da su Ministarstvo unutrašnjih poslova i Kancelarija za saradnju s nevladinim organizacijama bili saradnici CRNVO na pomenutom projektu podržanom od strane Evropske komisije i da je Ministarstvo unutrašnjih poslova procesuiralo prema Vladi tekstove uredbi, odnosno pribavilo mišljenja nadležnih organa, na osnovu kojih je utvrdilo predlog uredbi, koje je na kraju Vlada donijela.

13– Postavljanje registra NVO-a na veb sajt MUP-a

Nosilac aktivnosti: MUP i JU

Rok: jun 2009 i dalje kontinuirano

Status realizacije: realizovano

U januaru 2012. godine elektronski registar NVO postavljen je na sajt Ministarstva unutrašnjih poslova www.mup.gov.me, koje je kreiralo program za e-verziju registra. Svi podaci iz važećeg registra za preko 5000 nevladinih udruženja i oko 200 nevladinih fondacija, unijeti su u Elektronski registar. Ministarstvo je, na osnovu člana 14 stav 2 Zakona o nevladinim organizacijama, donijelo Pravilnik o sadržini i načinu vođenja registara nevladinih organizacija i obrascima prijave za upis u registre, kojim je, pored ostalog, definisano da se registar vodi u pisanom i elektronskom obliku.

14 – Potpisivanje sporazuma o saradnji s NVO aktivnim u resornim oblastima

Nosilac aktivnosti: organi državne uprave, Kancelarija za saradnju s NVO, NVO

Rok: od februara 2009 i dalje kontinuirano

Status realizacije: realizovano

Jedan broj ministarstava i organa državne uprave, u skladu sa svojim politikama i ciljevima, u cilju unapređenja međusobnih odnosa i različitih vidova saradnje,

potpisali su posebne sporazume o saradnji s NVO aktivnim u resornoj oblasti. Za potrebe ovog izvještaja dobijeni su podaci od sedam organa državne uprave.

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija je potpisalo 2 memoranduma o saradnji s NVO u oblasti evropskih integracija: 15. 10. 2009. godine, u Podgorici je potpisan Memorandum o saradnji MEI i 14 NVO, a 3. 2. 2010. godine, u Bijelom Polju je potpisan Memorandum o saradnji MEI i 16 NVO.

Ministarstvo pravde je, u okviru projekta „Monitoring poštovanja ljudskih prava u institucijama zatvorenog tipa u Crnoj Gori“, koji je podržala EU, a koji implementiraju NVO „Akcija za ljudska prava“ i Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, zaključilo Sporazum o saradnji s navedenom NVO, u cilju monitoringa objekata Zavoda.

Ministarstvo zdravlja je potpisalo sporazum o saradnji s NVO „FORS Montenegro“ u aplikaciji za IPA projekte.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma - Sektor za životnu sredinu, sa 26 NVO potpisalo Memorandum o saradnji, a 35 NVO aktivno saraduje s ministarstvom.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja potpisalo je 2 memoranduma o saradnji: jedan u junu 2011. godine, u vezi sa sprovođenjem projekta „Monitoring poštovanja ljudskih prava u institucijama zatvorenog tipa u Crnoj Gori“, s NVO: „Akcija za ljudska prava“, „Ekvista“, „CGO“, „Sigurna ženska kuća“, Beogradski centar za ljudska prava, kao i sa javnim institucijama „Komanski most“ i Centar za mlade „Ljubović“ i drugim, a u septembru 2011. godine, s NVO „Banka hrane“ u cilju zajedničkog doprinosa smanjenju siromaštva u Crnoj Gori.

Uprava policije, u junu 2011. godine, potpisala je Sporazum o razumijevanju i saradnji s NVO LGBT Forumom „Progres“, a u pripremi je za potpisivanje Sporazum o saradnji s NVO „Akcija za ljudska prava“ i NVO „Juventas“, Sporazum o međusobnoj saradnji u borbi protiv trgovine ljudima i zaštiti žrtava trgovine ljudima s NVO „Crnogorski ženski lobi“, „Centar plus“ i „Sigurna ženska kuća“.

Direkcija za javne nabavke informisala je da je u toku potpisivanje sporazuma o saradnji s NVO Institut alternativa.

Agencija za zaštitu životne sredine: Agencija - Arhus centar planirali su da u 2012. godini potpišu sporazum o saradnji s NVO aktivnim u oblasti životne sredine.

15 – Konsultacije s NVO

Nosilac aktivnosti: organi državne uprave, Kancelarija za saradnju s NVO, NVO

Rok: kontinuirano

Status realizacije: realizovano

Proces konsultovanja organa državne uprave i NVO do skoro nije bio normiran, ali se, uglavnom, odvijao putem organizovanja okruglih stolova, sastanaka i drugih načina, kao što su zajedničke radne grupe za izradu zakona, projekata, stratreških i planskih dokumenata. Ministarstva i organi državne uprave upućivali su javne pozive

nevladinim organizacijama za predlaganje predstavnika NVO iz odgovarajuće oblasti za učešće u radnoj grupi ili zajedničkom timu.

Novom uredbom o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija propisan je postupak i način obaveznog konsultovanja nevladinog sektora prilikom izrade strategija i analiza stanja u određenoj oblasti, izrade nacрта i predloga zakona i drugih propisa i donošenja podzakonskih akata kojima se uređuje način ostvarivanja sloboda i prava građana. Na ovaj način, prvi put je u Crnoj Gori ova oblast normirana u skladu s Kodeksom dobre prakse Savjeta Evrope o građanskoj participaciji u procesima donošenja odluka. Ova aktivnost u direktnoj je vezi s aktivnošću pod brojem 12, **kojom je sve već pojašnjeno**. U vezi s ovim, ministarstva i organi državne uprave, izvijestili su:

Ministarstvo odbrane: Ministar odbrane održao je konsultacije s predstavnicima NVO 25. 2. 2011. godine i tom prilikom, dogovorena je formalna linija komunikacije u koordinaciji projekta u oblastima istraživanja javnog mnjenja, monitoringa reforme sektora odbrane i slobodnog pristupa informacijama. Nakon sastanka Euroatlanski klub i Inicijativa mladih za ljudska prava uputili su Inicijativu o formiranju tima koji će pripremiti analizu legislative u oblasti poštovanja ljudskih prava zaposlenih u Ministarstvu odbrane, nakon čega je odmah prihvaćena navedena inicijativa od strane Ministarstva.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja: Dostavilo je pregled dokumenata koji su se odnosili na kreiranje javnih politika, a u čijem radu su učestvovali predstavnici NVO: Zakon o mobingu 2011 – Udruženje zaposlenih žena „Žena danas“ i Udruženje za prava radnika „Status“; Izmjene i dopune Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom 2010/11 – Savez slijepih CG i Udruženje paraplegičara Crne Gore; Zakon o socijalnoj i dječijoj zaštiti 2011 – Savez slijepih CG, Udruženje roditelja djece sa smetnjama u razvoju „Naša inicijativa“, NVO „Korak po korak“, Udruženje mladih sa hendikepom CG; Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom – Savez slijepih CG, Udruženje paraplegičara CG, Udruženje roditelja djece sa smetnjama u razvoju „Naša inicijativa“, Udruženje roditelja djece sa smetnjama u razvoju „Nardos“, Udruženje mladih sa hendikepom CG; Savjet za brigu o djeci – Udruženje roditelja djece sa smetnjama u razvoju „Naša inicijativa“, Fondacija za stipendiranje Roma, Centar za prava djeteta; Akcioni planovi i Strategije za integraciju osoba sa invaliditetom 2008-2009, 2010. godine – Udruženje roditelja djece sa smetnjama u razvoju „Naša inicijativa“, Savez slijepih CG, Udruženje paraplegičara CG, Udruženje mladih sa hendikepom CG. To ministarstvo je održalo veliki broj okruglih stolova i konsultacija.

Ministarstvo pravde: U okviru javne rasprave o Nacrtu zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, održan je 7. maja 2010. godine, okrugli sto na kojem su učestvovali predstavnici NVO: Sigurna ženska kuća, Akcija za ljudska prava, Inicijativa mladih za ljudska prava, Forum 2010, Centar za razvoj nevladinih organizacija, Lighthouse. Sručna rasprava s nevladinim organizacijama održana je, 3. marta 2011, i to o nacrtima zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Sudskom savjetu, zakona o državnom

tužilaštvu i krivičnog zakonika. U septembru 2011. godine održana je stručna rasprava o radnoj verziji zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku, kojoj su prisustvovali predstavnici NVO: Udruženje pravnika, CGO, Inicijativa mladih za ljudska prava, Helsinški komiteta.

NVO „ Akcija za ljudska prava“ je pripremila Analizu primjene Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku. U vezi s Analizom organizovana je javna rasprava. Navedena NVO je izdala brošuru s Analizom u kojoj su sadržane preporuke Ministarstva pravde za unapređenje primjene tog zakona, a koje su usvojene na javnoj raspravi održanoj u martu 2011.

O Nacrtu amandmana na Ustav Crne Gore, u oktobru 2011, održana je stručna rasprava na kojoj su učestvovali predstavnici NVO.

Ministarstvo zdravlja: U organizaciji NVO Centra za moniring i uz saradnju s NVO Juventas i CAZAS, u februaru 2011. godine, održana je Nacionalna konferencija „ Strategija za smanjenje siromaštva i socijalne isključenosti: ciljevi i efekti , u okviru koje je organizovana sesija koja se odnosi na problem ranog otkrivanja karcinoma debelog crijeva, a u čijem radu je učestvovala i predstavnica Ministarstva zdravlja.

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija: Ministarstvo ostvaruje redovne konsultacije s predstavnicima NVO u cilju realizacije zajedničkih projekata i pripreme različitih dokumenata. NVO su konsultovane i učestvovala u izradi sljedećih dokumenata: Komunikaciona strategija za informisanje javnosti o Evropskoj uniji i pripremanju Crne Gore za članstvo, za period 2010-2014. godine (predstavnici NVO su bili članovi Radnog tima za izradu dokumenta); Akcioni plan za sprovođenje preporuka iz Mišljenja EK (NVO su učestvovala u javnoj raspravi tokom januara 2011. godine, kao i radu 4 okrugla stola, 30. januara i 1. februara 2011. godine). **Glavni pregovarač** je 25. 1. 2012. održao sastanak s predstavnicima NVO i upoznao ih s pregovaračkim strukturama. Radna verzija odluke o uspostavljanju strukture o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji je, narednog dana, postavljena na veb sajt MVPEI i elektronskim putem upućena predstavnicima NVO, koji su prisustvovali sastanku, radi davanja sugestija i komentara. Vlada je 2. 2. 2012, donijela Odluku. Drugi sastanak glavnog pregovarača na inicijativu šest NVO (CGO, CEMI, Institut Alternativa, EpCG, CRNVO i Koalicija NVO Saradnjom do cilja) održan je 15. 2. 2012. u cilju preciziranja oblasti i načina na koji njihovi predstavnici mogu doprinijeti pregovaračkom procesu.

Ministarstvo prosvjete i sporta: Od 2009 - oko 180 saglasnosti na projekte i programe koje NVO sprovode u vaspitno-obrazovnim ustanovama. Proces konsultovanja ostvaren je i kroz uključivanje predstavnika NVO u radne grupe: za izradu Pravilnika za usmjeravanje djece s posebnim potrebama – NVO Udruženja roditelja djece sa smetnjama u razvoju iz Bara, za reformu javne administracije – unapređenja institucionalnog i zakonskog okvira javne administracije – NVO „Evropski pokret u Crnoj Gori“, za realizaciju aktivnosti praćenja treće komponente IPA projekta „Reforma tržišta rada i razvoj radne snage“ – Unija poslodavaca CG, za izradu Strategije ranog i predškolskog vaspitanja i obrazovanja – Udruženje vaspitača Crne Gore, za

standardizaciju znakovnog jezika u Crnoj Gori – Savez organizacija gluhih i nagluhih Crne Gore, za izradu nacrtu Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja stručnog obrazovanja 2010-2012. g., za izradu Akta (Uputstva) o kriterijumima i proceduri za odabir i promovisanje aktivnosti koje sprovodi nevladin sektor od strane državnih institucija nadležnih za poslove obrazovanja i vaspitanja - Organizacija za evropsku bezbjednost i saradnju OEBS – Misija u Crnoj Gori, za praćenje realizacije AP za sprovođenje Strategije borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala u obrazovanju za period od 2010. do 2012; – CGO, za izradu Strategije ranog i predškolskog vaspitanja i obrazovanja 2010-2012; NVO udruženje vaspitača CG i Unicef, za Nacionalni okvir kvalifikacija – CRNVO, za Strategiju razvoja osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja sa AP 2011-2017; – Savez udruženja roditelja djece i omladine sa razvoju. ?

Ministarstvo kulture: Pripremne faze donošenja zakonskih akata i strateških dokumenata u nadležnosti Ministarstva kulture pratile su prethodne konsultacije s pripadnicima NVO sektora na okruglim stolovima kao segmentu javnih rasprava prije usvajanja predloga ovih dokumenata.

Za traženi izvještajni period evidentirano je održavanje 12 okruglih stolova na kojima su aktivno participirali predstavnici NVO sektora iz oblasti kulture i medija, pored predstavnika državnih organa i javnih ustanova kao i zainteresovanih pojedinaca. Tokom 2009. godine organizovana su dva okrugla stola o setu zakona iz oblasti zaštite kulturne baštine, na kojima su prisustvovali stručnjaci iz civilnog sektora koji se bave predmetnom tematikom.

Tokom 2010. godine, organizovano je 6 okruglih stolova (3 okrugla stola o Nacrtu teksta nacionalnog programa razvoja kulture i 3 okrugla stola o Nacrtu zakona o elektronskim medijima). Tokom 2011. godine, Ministarstvo kulture organizovalo je 4 okrugla stola (o nacrtima zakona o izdavačkoj djelatnosti, o audiovizuelnoj djelatnosti, o zaštiti prirodnog i kulturno istorijskog područja Kotora, kao i o menadžment planu o upravljanju navedenim područjem). Predstavnici NVO sektora bili su članovi radnih grupa prilikom donošenja pojedinih zakonskih i podzakonskih akata. Tokom 2010. godine, civilni sektor bio je zastupljen u radnim tijelima za izradu 4 zakona, 24 podzakonska akta i 3 strateška i planska dokumenta. Izabrani predstavnici civilnog sektora prepoznati su kao najprofilisanije organizacije u oblasti kulturnog stvaralaštva i zaštite kulturnog nasljeđa. U cilju prezentovanja programa Evropske unije „Kultura 2007 – 2013“, a koji obezbjeđuje finansijsku podršku organizacijama koje se bave kulturnim djelatnostima, Ministarstvo kulture je za predstavnike NVO sektora, druge državne organe i ustanove, kao i zainteresovane pojedince organizovalo “Info dan” u više crnogorskih gradova. U periodu 2009-2011. održano je ukupno 8 sastanaka – “Info dana”, i to u Podgorici, Baru, Kotoru, Cetinju i Kolašinu.

Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća: Direkcija je, u cilju izrade dokumenata iz nadležnosti Direkcije - Strategije razvoja malih i srednjih preduzeća 2011- 2015, Akcionog plana realizacije Strategije, Godišnjeg izvještaja o realizaciji AP itd., održala veliki broj sastanaka s predstavnicima NVO sektora.

Uprava za sport i mlade: U partnerstvu sa Savjetom za mlade kreirala je Akcioni plan za mlade 2010. godine i Akcioni plan za mlade 2011. godine, putem konsultacija s NVO-ima, omladinskim organizacijama, studentskim organizacijama, podmladcima političkih partija. Objavljeni su pozivi za konsultacije i kreirani godišnji akcioni planovi, i pripremljene informacije o njihovoj implementaciji. Web site: www.infomladi.me

Agencija za zaštitu životne sredine: Redovno vrši konsultacije s NVO kroz organizovanje namjenskih treninga, seminara, sastanaka i okruglih stolova.

Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima: Kancelarija je obavila 5 konsultacija s predstavnicima NVO o revidiranju Sporazuma o saradnji državnih organa i nevladinih organizacija u borbi protiv trgovine ljudima, 12 konsultacija s predstavnicima NVO, od kojih 10 s predstavnicom NVO koja je angažovana u svojstvu eksperta za izradu Nacionalne strategije za borbu protiv trgovine ljudima za 2012-2018. godinu, angažovala 8 predstavnika NVO u svojstvu predavača na seminarima, predavanjima, organizovala 3 zajedničke pres konferencije, video konferencije sa 2 NVO, 2 kampanje povodom obilježavanja Evropskog dana borbe protiv trgovine ljudima s više NVO-a, 4 sastanka sa potpisnicima Sporazuma o saradnji.

Kancelarija za saradnju s nevladinim organizacijama je koordinirala rad III radne grupe projekta **Nacionalna konvencija o evropskoj integraciji Crne Gore**, koji je za rezultat imao 117 preporuka radnih grupa (četiri grupe) državnim organima, medijima i civilnom sektoru. Projekat je inicirao i implementirao Evropski pokret u Crnoj Gori, uz pomoć Ministarstva vanjskih poslova Slovačke i Slovak AID-a. Ovo je bio jedan od najširih konsultativnih procesa svih društvenih aktera, podržan i od Skupštine CG, Vlade CG, pravosudnih organa, sindikata, medija i NVO. III radna grupa se bavila državnim institucijama, lokalnom samoupravom i civilnim društvom, a konsultacije su realizovane na teme "participativne demokratije", finansiranja NVO i uloge medija u EI procesu.

Uprava policije: U saradnji s Istražiteljem kršenja ljudskih prava, realizovan je obilazak pritvorskih prostorija u svim područnim jedinicama. Sačinjen je Plan aktivnosti za poboljšanje i unapređenje uslova u ovim prostorijama, koje je ta uprava realizovala u periodu januar 2009 - novembar 2011. godine.

Direkcija za javne nabavke: Direkcija je imala više konsultacija s NVO, naročito sa Institutom Alternativa, u vezi s organizovanjem okruglog stola na temu "Javne nabavke u Crnoj Gori – transparentnost i odgovornost".

Uprava za antikorupcijsku inicijativu: Izrada Zakona o finansiranju političkih partija inicirana od strane Ministarstva finansija. U radnoj grupi učestvovali su predstavnici NVO MANS, CEMI i CDT. U izradi inoviranog Akcionog plana za sprovođenje Strategije borbe protiv korupcije i organizovog kriminala 2010-2012, učestvovali su predstavnici NVO sektora.

Poreska uprava: Uprava je organizovala Okrugli sto – Promocija saradnje i izgradnja partnerskog odnosa s NVO.

Savjet za saradnju Vlade Crne Gore i NVO, u saradnji s TACSO kancelarijom u Podgorici, organizovao je konsultacije o prioritetima za finansiranje iz javnih fondova u okviru Konferencije „Finansiranje nevladinih organizacija iz javnih fondova“.

16 – Uspostavljanje baza podataka u organima državne uprave o NVO koje su aktivne u resornim oblastima i povezivanje sa centralnom bazom u Kancelariji

Nosilac aktivnosti: Ministarstva i organi državne uprave, NVO,

Kancelarija za saradnju s NVO

Rok: jun 2009. godine

Status realizacije: nije realizovano

Kako centralna baza podataka u Kancelariji za saradnju s nevladinim organizacijama nije „aktivirana“, to se nijesu stekli uslovi za realizaciju ove obaveze u smislu povezivanja s centralnom bazom u Kancelariji. Međutim, jedan broj organa je sačinio baze „svojih“ resornih NVO s kojima saraduju, kao Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije i Ministarstvo prosvjete i sporta, a Direkcija za javne nabavke je informisala da je u dogovoru s NVO MANS otvorila telefonsku liniju za prijavu korupcije u javnim nabavkama.

17 – Izrada akata o kriterijumima i postupku izbora predstavnika NVO u odgovarajuća tijela i radne grupe

Nosilac aktivnosti: Vlada, ministarstva i organi državne uprave,

NVO, Kancelarija za saradnju s NVO

Rok: kontinuirano

Status realizacije: realizovano

U vezi s ovom aktivnošću, u skladu sa Zaključkom Vlade od 22. januara 2009. godine, zbog činjenice da u to vrijeme nije bilo pravnog osnova za donošenje podzakonskog akta kojim bi se ova materija regulisala, Kancelarija za saradnju s nevladinim organizacijama, pripremila je, u saradnji s Koalicijom NVO „Saradnjom do cilja“, model Uputstva o kriterijumima i postupku izbora predstavnika nevladinih organizacija u pojedina radna tijela koja formiraju organi državne uprave. Model je dostavljen ministarstvima i drugim organima državne uprave radi donošenja, uz ugrađivanje specifičnosti resora pojedinim. Prilikom izrade modela, korišćeni su kriterijumi i postupak iz Odluke o obrazovanju Savjeta za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija, a 12 organa državne uprave je, po pomenutom modelu, donijelo uputstva.

U međuvremenu, izmijenama Zakona o državnoj upravi stvoren je pravni osnov za donošenje podzakonskog akta, tako da je Vlada, krajem 2011. godine, donijela Uredbu o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija („Službeni list CG“, broj 7/12), kojom su, između ostalog,

regulisani postupak i način učešća nevladinih organizacija u radu radnih grupa i drugih radnih tijela koje obrazuju organi državne uprave. Uredbom je uređeno pitanje: javnog poziva za izbor predstavnika NVO u radna tijela organa državne uprave, uslova koje moraju ispunjavati NVO koje predlažu kandidata, uslova koje moraju ispunjavati kandidati, kao i sam izbor kandidata. Postupak je koncipiran da obezbjeđuje transparentan proces, uz poštovanje jasnih kriterijuma na osnovu kojih se vrši izbor predstavnika NVO. Donošenjem ove uredbe prestala su da se primjenjuju uputstva organa državne uprave kojima su bila regulisana ova pitanja, čime je uspostavljen jedinstven i konzistentan način izbora predstavnika NVO u radna tijela organa uprave.

Ministarstvo ekonomije: U pogledu izbora predstavnika NVO u odgovarajućim tijelima i radnim grupama, angažovalo je NVO Centar za zaštitu potrošača – CEZAP i NVO ECOM radi učešća i doprinosa u organizovanju i sprovođenju javne rasprave o Predlogu zakona o zaštiti potrošača i Predlogu zakona o potrošačkim kreditima.

Ministarstvo pravde je donijelo Uputstvo o kriterijumima i postupku izbora predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela i druga tijela u januaru 2011. godine.

Ministarstvo unutrašnjih poslova je donijelo Uputstvo o kriterijumima i postupku izbora predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela i druga tijela Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja: Ministar rada i socijalnog staranja donio je Uputstvo o kriterijumima i postupku izbora predstavnika nevladinih organizacija u radna i druga tijela Ministarstva rada i socijalnog staranja. U skladu s tim uputstvom, objavljeno je više od 20 javnih poziva, sa više od 60 uključenih NVO.

Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije: Uputstvo o kriterijumima i postupku izbora predstavnika nevladinih organizacija u radna i druga tijela Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacija donijelo je 21. maja 2011. godine.

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija: MEI je, 2. 9. 2010. godine, donijelo Uputstvo o kriterijumima i postupku izbora predstavnika nevladinih organizacija u radna i druga tijela Ministarstva. MEI je, u martu 2010. godine, formiralo Radni tim za izradu komunikacione strategije. Od ukupno 10 članova tima, 6 su bili predstavnici NVO.

Ministarstvo prosvjete i sporta: Ministarstvo je donijelo Uputstvo o kriterijumima i postupku izbora predstavnika nevladinih organizacija u radna i druga tijela, kao i Uputstvo o kriterijumima i postupku davanja saglasnosti na programe i projekte NVO.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma: Ministarstvo je donijelo Uputstvo o kriterijumima i postupku izbora predstavnika nevladinih organizacija u radna i druga tijela Ministarstva održivog razvoja i turizma, na osnovu kojeg je upućeno više od 10 javnih poziva NVO za učešće u radnim grupama za izradu akata iz nadležnosti ministarstva.

Uprava za igre na sreću: Uprava je donijela Uputstvo o kriterijumima i postupku izbora predstavnika nevladinih organizacija u radna i druga tijela Uprave za igre na sreću – objavljeno na veb sajtu www.upravazaigrenasrecu.me

Zavod za statistiku: U julu 2011. godine donijeto je Uputstvo o kriterijumima i postupku izbora predstavnika nevladinih organizacija u radna i druga tijela Zavoda za statistiku.

IV. RAZVIJANJE PODSTICAJNOG AMBIJENTA ZA DJELOVANJE NVO U ODREĐENIM OBLASTIMA

18 – Kontinuirano uključivanje NVO u realizaciju Komunikacione strategije o informisanju javnosti u procesu pristupanja EU

Nosilac aktivnosti: Vlada, Sekretarijat za evropske integracije, Kancelarija za saradnju s NVO, NVO

Rok: kontinuirano

Status realizacije: realizovano

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija, u martu 2010. godine, formiralo je Radni tim za izradu **Komunikacione strategije za informisanje javnosti o Evropskoj uniji i pripremama Crne Gore za članstvo, za period 2010 - 2014. godine.** Od ukupno 10 članova radnog tima, 6 su bili predstavnici NVO: CGO, CDT, CEMI, CRNVO, Evropski pokret Crne Gore i Centar za razvoj agrara. Vlada je usvojila zajedničke izvještaje Ministarstva i NVO o realizaciji Komunikacione strategije za 2009. i 2010. godinu. Ostvarena je kontinuirana saradnja Ministarstva i NVO u organizaciji javnih događaja (tribine, seminari, okrugli stolovi i druge manifestacije), koji imaju za cilj promociju evropskih integracija Crne Gore. Prikaz javnih događaja koje su organizovale NVO, čiji je učesnik bilo Ministarstvo: Prezentacije Galupovih istraživanja o evropskoj integraciji zemalja ZB, Okrugli sto „Vlada NVO u procesu evropskih integracija – kako dalje?, Konferencija CEDEM „Crna Gora na putu ka EU - ograničenja i izazovi“, REAKT 2010 - u organizaciji Alfa Centra, Kampanja Yes EU – Bijelo Polje i Pljevlja – u organizaciji NVO Mlado evropsko društvo, „Crna Gora u procesu euroatlantskih integracija“- CEDEM, organizacija proslave Dana Evrope u Crnoj Gori- Evropski pokret Crne Gore (2009, 2010, 2011), Projekat „Nacionalna konvencija o evropskoj integraciji Crne Gore“ – Vlada, Vlada Slovačke i Evropski pokret, Kampanja NVO Jeventas „S pravim vrijednostima u EU“, Regionalna konferencija „Evropska integracija Zapadnog Balkana – ograničenja i izazovi“ – Cedem.

U vezi s ovom materijom, važno je ponoviti da je **Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija potpisalo 2 memoranduma o saradnji s NVO u oblasti evropskih integracija, i to:** 15. 10. 2009. godine, u Podgorici je potpisan Memorandum o saradnji MEI i 14 NVO i 3. 2. 2010. godine, u Bijelom Polju je potpisan Memorandum o saradnji MEI i 16 NVO.

19 – Uključivanje NVO u definisanje prioriteta za realizaciju projekata koji se finansiraju iz EU fondova

Nosilac aktivnosti: Sekretarijat za evropske integracije, Kancelarija za saradnju s NVO, NVO, Delegacija Evropske komisije u Crnoj Gori

Rok: kontinuirano

Status realizacije: realizovano

U okviru III i IV IPA komponente, NVO su uključene u proces definisanja prioriteta kroz učesće u javnim raspravama. Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija je tokom 2010. i 2011. godine organizovalo 3 javne rasprave za III i IV IPA komponentu. U slučaju III komponente (prekogranična saradnja) NVO su potencijalni aplikanti ili korisnici EU grantova i apliciraju za finansiranje projekata u 4 bilateralna programa prekogranične saradnje (u Jadranskom programu i 2 Transnacionalna programa – program Jugositočna Evropa i Mediteranski program).

20 – Kontinuirano uključivanje kapaciteta NVO u osposobljavanje službenika u vezi s procesom EU integracija

Nosilac aktivnosti: NVO, Sekretarijat za evropske integracije, Uprava za kadrove, Kancelarija za saradnju sa NVO

Rok: kontinuirano

Status realizacije: realizovano

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija je, u saradnji s NVO realizovao sljedeće seminare:

- u saradnji s Evropskim pokretom u Crnoj Gori, realizovano je 7 seminara za „pripremu i odgovaranje na Upitnik EK- iskustvo Hrvatske i Makedonije“. Seminar je pohađalo više od 200 državnih službenika;
- u organizaciji CEDEM-a, tokom 2009. godine, realizovana su 4 seminare „Edukacija na temu Evropske konvencije o ljudskim pravima“;
- u organizaciji CEDEM-a, u aprilu 2009. godine, realizovana je „Edukacija o procesu evropskih i euroatlantskih integracija“;
- u organizaciji CRNVO tokom 2009. godine, realizovani su specijalizovani šestodnevni seminari za kontakt osobe za saradnju s NVO o upravljanju projektima finansiranim iz EU fondova;
- u organizaciji CRNVO, CGO i EpuCG, realizuje se škola evropskih integracija;
- u organizaciji Tacso projekta i Kancelarije za saradnju s NVO realizovan je seminar "Učešće NVO u procesima donošenja javnih politika", namijenjen državnim službenicima – kontakt osobama za saradnju s NVO;
- u organizaciji Evropskog pokreta u Crnoj Gori, tokom 2011. godine realizovano je više seminara na temu " Pregovori o pristupanju EU – iskustvo Republike Hrvatske ".

21 – Obezbjedivanje uslova za uključivanje NVO u proces prevođenja ACQUIS-a, koristeći njihove stručne i profesionalne mogućnosti

Nosilac aktivnosti: NVO, Sekretarijat za evropske integracije,

Rok: kontinuirano

Status realizacije: djelimično realizovano

U Podgorici je, 21. 9. 2009. godine, u organizaciji Ministarstva evropskih integracija i NVO Evropski pokret u Crnoj Gori realizovan seminar o prevođenju pravnih akata i drugih dokumenata u oblasti evropskih integracija. Polaznici seminara su bili prevodioci za oblasti EI.

22 – Definisavanje mehanizma/ama za kofinansiranje projekata NVO koji dobiju podršku EU fondova, iz sredstava od igara na sreću

Nosilac aktivnosti: Vlada, Ministarstvo finansija, Komisija za raspodjelu sredstava od igara na sreću, Kancelarija za saradnju sa NVO

Rok: 2009.

Status realizacije: realizovano

Uredba o kriterijumima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću („Službeni list CG“, broj 42/11) definiše sufinansiranje projekata NVO u 6 oblasti prepoznatih u Zakonu o igrama na sreću.

23 – Uključivanje NVO kao partnera u realizaciju akcionih planova za sprovođenje komunikacione strategije o evroatlantskim integracijama

Nosilac aktivnosti: Koordinacioni tim za implementaciju Komunikacione strategije o evroatlantskim integracijama, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo spoljnih poslova, NVO

Rok: kontinuirano

Status realizacije: realizovano

Koordinacioni tim za implementaciju Strategije dostavlja periodične izveštaje Vladi. Koordinacioni tim je potpisao 3 memoranduma o saradnji s 10 NVO.

Ministarstvo odbrane, kao jedan od nosilaca implementacije Komunikacione strategije, u najvećoj mjeri je uključeno u realizaciju akcionih planova za njeno sprovođenje. Imajući u vidu da većinu aktivnosti predstavljaju projekti nevladinih organizacija, to ministarstvo pruža znatnu podršku NVO svojim kapacitetima, kadrovima i drugom logistikom, kako bi se aktivnosti sprovele na najbolji način i postigle svoj cilj odnosno povećala informisanost i edukovala javnost o evroatlantskim integracijama. U samoj strategiji NVO su prepoznate i kao partneri i kao ciljna grupa.

24 – Priprema Strategije za razvoj volonterizma i volonterskog rada i usvajanje strategije

*Nosilac aktivnosti: Ministarstvo zdravlja, rada i socijalnog staranja,
NVO ADP ZID, OSCE
Rok: 2009. i 2010. godine
Status realizacije: **realizovano***

Strategija za razvoj volonterizma usvojena je 2009. godine, mada je Akcionim planom bila predviđena za 2010 (formiranje radne grupe bilo je planirano u 2009), a pripremala je Međusektorska radna grupa u kojoj su participirali predstavnici ADP Zid, Ministarstva, socijalnih partnera i OSCE. Strategija je predstavljala osnov za izradu Zakona o volonterskom radu, koji je donijet 2010. godine, a izmijenjen i dopunjen u februaru 2012. godine. Ministarstvo je na osnovu Zakona donijelo Pravilnik o načinu i postupku vođenja evidencije o zaključenim ugovorima o volonterskom radu i Pravilnik o obrascu volonterske knjižice („Službeni list CR“, broj 33/11).

25 – Podsticanje uključivanja NVO u sprovođenje programa građanskog obrazovanja za odrasle i različite vidove organizovanja cjeloživotnog učenja

*Nosilac aktivnosti: NVO, Ministarstvo prosvjete i nauke,
Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, Ispitni centar
Rok: kontinuirano
Status realizacije: **realizovano***

Ministarstvo prosvjete i sporta donijelo je Uputstvo o kriterijumima i postupku davanja saglasnosti na programe i projekte NVO. To ministarstvo je informisalo da je Zavod za školstvo pripremio katalog akreditovanih programa obuke nastavnika, te da se radi o sljedećim programima: NVO Pedagoški centar Crne Gore – Obrazovanje za društvenu pravdu, način izgradnje otvorenog društva – protiv predrasuda i stereotipa; (program za djecu i program za odrasle) – Civitas Montenegro – Mi, narod ...Ja, građanin; MAXIMA_HUMANITAS - Kako izgraditi odnose povjerenja; Civitas Montenegro Demokratija i obrazovanje; NVO Djeca Crne Gore – Obrazovanjem protiv predrasuda; NVO Nansen Dijalog Centar Crne Gore – Podrška procesu reforme obrazovanja u Crnoj Gori – nansen škola dijaloga i školska medijacija; Kultur kontakt Austrija – Ljudska i dječija prava, NVO Centar za obuku i obrazovanje - Metodologija u službi promjene neprihvatljivog ponašanja kod učenika; NVO Ekološki pokret OZON – Škola urbane ekologije; NVO Centar za obuku i obrazovanje – Učešće roditelja u životu škole; NVO Pedagoški centar – Kooperativno učenje; NVO FORUM MNE - razumijevanje adolescenata u učionici – uloga nastavnika; program u okviru CARDS projekta – Efektivna komunikacija u učionici; Forum pedagoga CG I UNICEF – Škola bez nasilja: ka sigurnom i podsticajnom školskom okruženju, NVO Forum MNE - Kreativno rješavanje konflikata u učionici; FOSI ROM – Medijska pismenost – obuka nastavnika na izborni predmet; Centar ka kreativnu komunikaciju „Logos“- Debatni program, NVO Pedagoški Centar CG - Inkluzivno obrazovanje; NVO Udruženje mladih

s hendikepom - Ka inkluziji u srednjem obrazovanju; NVO Djeca Crne Gore – Indeks za inkluziju.

26 – Obezbjedenje pristupačnosti prostorija državnih organa i javnih ustanova za osobe s invaliditetom

Nosilac aktivnosti: organi državne uprave, javne ustanove, inspekcijski organi

Rok: kontinuirano

Status realizacije: djelimično realizovano

Ministarstvo prosvjete i sporta informisalo je da zgrada tog ministarstva, Zavoda za školstvo, JU Ispitnog centra i Centra za stručno obrazovanje ima obezbijedene uslove (pristupna rampa, lift, prilagođeni toaleti) za osobe s invaliditetom. U 17 osnovnih škola u Podgorici obezbijedene su pristupne rampe, a novosagrađene škole su potpuno dostupne djeci s invaliditetom (rampa, hidraulični vertikalni lift, prilagođeni toalet). U novoj zgradi **Uprave policije** izgrađena su dva prilaza za nesmetan pristup objektu lica s invaliditetom. Objekat raspolaže sa sedam mokrih čvorova prilagođenih potrebama osobe s invaliditetom, kao i dva označena parking mjesta za motorna vozila ovih lica. Osobe s invaliditetom mogu nesmetano koristiti svoja pomagala bez obzira na lokaciju ili sprat.

U ovoj oblasti **Ministarstvo kulture** je informisalo da je pripremilo analizu dostupnosti nacionalnih ustanova kulture osobama s invaliditetom. Prema dostavljenim informacijama, evidentno je da je pristupačnost objekata kulture osobama s invaliditetom (OSI) djelimična, uz tendenciju da se u budućem periodu usavrši i podigne na veći nivo. Prostori u kojima se realizuju kulturni sadržaji (muzeji, arhivi, galerije, pozorišne dvorane, bioskopi, biblioteke) nijesu dostupni svim osobama s invaliditetom. Npr. Centar savremene umjetnosti Crne Gore i Kraljevsko pozorište Zetski Dom, kao državne institucije, imaju samo djelimičnu dostupnost programa OSI, dok u CNP-u takva dostupnost ne postoji. Međutim i objekti sličnog tipa imaju status nepokretnog kulturnog dobra koji podliježe posebnom postupku i saglasnostima za rekonstrukciju i adaptaciju. Pristup osoba s invaliditetom (u kolicima) moguć je, bez arhitektonskih prepreka, zgradi Ministarstva kulture na Cetinju i objektima 4 lokalna centra za kulturu i prikazivača: Andrijevića – Centar za kulturu posjeduje adekvatan prilaz za OSI, kao i spoljni lift koji vodi do biblioteke i dvorane. Takođe, dva radnika u centru, prije i nakon programa pružaju pomoć licima sa fizičkom hendikepom; u Budvi na bazenu Rondo I, filmskim projekcijama se može, bez problema, pristupiti invalidskim kolicima, što nije slučaj u JU "Crvena komuna"; u Petrovcu, od 2011. godine u JUK Herceg Fest namjenski je napravljena i postavljena staza sa metalnom ogradom; u Podgorici/KIC-u "Budo Tomović" - pristup moguć sa bočne – donje strane zgrade (lift). Do kraja 2012. godine, očekuje se rekonstrukcija objekta Centra za kulturu u Mojkovcu, što će OSI omogućiti adekvatan pristup. Prilagođavanje korišćenja spomenika kulture osobama s invaliditetom moguće je samo ukoliko intervencije

(izrada staza za kolica, liftova i sl.) ne narušavaju spomenička svojstva spomenika kulture.

V . UNAPREĐENJE FINANSIJSKE ODRŽIVOSTI NVO

27 – Analiza modela finansiranja NVO iz javnih fondova (primjeri dobre prakse iz zemalja EU i okruženja)

Nosilac aktivnosti: Kancelarija za saradnju, NVO, Ministarstvo finansija

Rok: kontinuirano

Status realizacije: realizovano

Vlada Crne Gore je, u januaru 2011. godine, usvojila **Analizu propisa relevantnih za rad nevladinih organizacija i zadužila Ministarstvo unutrašnjih poslova da, u saradnji s radnom grupom koja je pripremila Analizu propisa, pripremi Predlog zakona o nevladinim organizacijama i Analizu modela finansiranja NVO iz javnih fondova** i u vezi s ovom analizom, predloži odgovarajuća rješenja koja će omogućiti kvalitetnije finansiranje projekata nevladinih organizacija na nacionalnom nivou.

Polazeći od preporuka za unapređenje finansijske podrške nevladinim organizacijama iz javnih fondova, sadržanih u Analizi propisa, Radna grupa je analizirala normativna rješenja kojima je djelimično regulisano ovo pitanje, zatim institucionalne mehanizme raspodjele, kako na lokalnom, tako i nacionalnom nivou, primjere dobre prakse u zemlji i regionu, te međunarodne standarde u ovoj oblasti. Savjet za saradnju Vlade i nevladinih organizacija je, na sjednici od 6. juna 2011. godine, razmotrio ovaj dokument. Predloženi tekst ocijenjen je veoma kvalitetnim i sveobuhvatnim. Konstatovano je da može da posluži kao dobra osnova za sagledavanje pitanja finansiranja nevladinih organizacija, te boljeg razumijevanja modela finansiranja predloženih u tekstu Predloga zakona o nevladinim organizacijama.

Vlada Crne Gore je, na istoj sjednici na kojoj je utvrdila Predlog zakona o NVO (juna 2011. godine,) usvojila i **Analizu modela finansiranja nevladinih organizacija iz javnih fondova.**

28 – Izmjena postojećih i/ili donošenje novih akata uz učešća predstavnika NVO

Nosilac aktivnosti: Vlada, Ministarstvo finansija,

Kancelarija za saradnju sa NVO, NVO

Rok: kontinuirano

Status realizacije: realizovana

U julu 2010. godine, na inicijativu Komisije za raspodjelu dijela prihoda od igara na sreću i uz učešće predstavnika Koalicije NVO "Saradnjom do cilja" u Radnoj

grupi, Vlada je donijela Uredbu o kriterijumima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću ("Službeni list CG", broj 44/10), kojom je stavljena van snage prethodna Uredba ("Službeni list CG", broj 45/08) i predviđeno učešće 7, umjesto 2 predstavnika NVO u Komisiji za raspodjelu sredstava, a članom 6 Uredbe, utvrđeno je da će se na izbor predstavnika NVO, primjenjivati kriterijumi utvrđeni Odlukom o obrazovanju Savjeta za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija („Službeni list CG”, broj 28/10).

U vezi s tim, Kancelarija za saradnju s nevladinim organizacijama, objavila je u "Pobjedi" Javni poziv nevladinim organizacijama za predlaganje kandidata za članove Komisije za raspodjelu dijela prihoda od igara na sreću, koji je postavljen i na sajt Vlade na adresu www.gov.me/biblioteka/oglasi, kao i na adresu Uprave za mlade i sport www.infomladi.me. Obrazac za predlaganje kandidata postavljen je na adresu www.gov.me/biblioteka/obrasci, Lista kandidata predstavnika NVO predloženih za članove Komisije za raspodjelu dijela prihoda od igara na sreću, postavljena je na adresu www.gov.me/biblioteka/izvještaji. Vlada Crne Gore je, u februaru 2011. godine, donijela Rješenje o imenovanju Komisije za raspodjelu dijela prihoda od igara na sreću. U međuvremenu, Ministarstvo finansija je, u skladu sa zaključkom Vlade i obavezom iz Akcionog plana praćenja ispunjavanja preporuka iz Mišljenja EK, pristupilo izradi nove uredbe o kriterijumima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću, koje je imalo za cilj unapređenje pravnog okvira za raspodjelu sredstava za projekte nevladinih organizacija iz ovog fonda, transparentnost postupka raspodjele, a posebno unapređenje sistema monitoringa odobrenih sredstava, što je jedan od primarnih zahtjeva predstavnika NVO.

Savjet je, u julu 2011. godine, podržao tekst Nacrta uredbe i preporučio da se prilikom ocjenjivanja projekata vodi računa isključivo o kvalitetu istih.

Vlada je, na sjednici od 7. jula 2011. godine, donijela novu Uredbu o kriterijumima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću („Službeni list CG”, broj 42/11), na osnovu koje je Komisija, imenovana u februaru 2011. godine, 5. septembra 2011. godine, raspisala konkurs za raspodjelu dijela prihoda od igara na sreću za 2011. godinu (*napomena: Ministarstvo finansija nije dostavilo podatke*).

29 – Izmjena i dopuna Zakona o porezu na dobit pravnih lica radi podsticanja kulture davanja i društveno odgovornog poslovanja preduzeća

Nosilac aktivnosti: Vlada, Ministarstvo finansija, Poreska uprava, NVO

Rok: 2010.

Status realizacije: nije realizovano

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica donesen je u februaru 2012. godine ("Službeni list CG", br.14/12), ali njime nijesu korigovane odredbe kojima se reguliše pitanje podsticanja kulture davanja i društveno odgovornog

poslovanja preduzeća, npr. podsticajnije poreske olakšice (napomena: Ministarstvo finansija nije dostavilo podatke).

VI. ZAKLJUČNE OCJENE

Savjet za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija je, u skladu sa zadatkom iz člana 2 Odluke o obrazovanju Savjeta za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija („Službeni list CG“, broj 28/10), da “prati realizaciju Strategije saradnje Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija i rezultata aktivnosti utvrđenih Akcionim planom realizacije Strategije za period 2009-2011. godine i da podstiče razvoj odnosa i saradnje Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija, u cilju poboljšanja kvaliteta života i rada građana”, na sjednici održanoj 6. juna 2012. godine, razmotrio i, uz predlog zaključaka, usvojio **Izveštaj o sprovođenju Akcionog plana realizacije Strategije saradnje Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija za period 2009 – 2011. godine**, koji je pripremila Kancelarija za saradnju s nevladinim organizacijama, na osnovu podataka dobijenih od ministarstava i drugih organa državne uprave.

Konstatovano je da je Akcioni plan i pored znatnog kašnjenja s realizacijom, te pomjeranja rokova, u velikoj mjeri realizovan:

- realizovano je 20 od 29 mjera, što čini 68,97%,
- djelimično realizovano je 7 mjera, odnosno 24,14%, a
- nijesu realizovane dvije mjera ili 6,90%.

Ocijenjeno je posebno značajnim što su aktivnosti - mjere definisane za unapređenje normativnog i institucionalnog okvira (donošenje zakona, analize propisa i modela finansiranja, uredbe o saradnji organa i NVO, Odluke o obrazovanju Savjeta za saradnju Vlade i NVO) uglavnom realizovane.

U vezi s realizacijom ovog akcionog plana, neophodno je napomenuti da je veliki broj aktivnosti, početkom 2011. godine, preuzet i inkorporiran u Akcioni plan realizacije preporuka iz Mišljenja Evropske komisije (za oblast saradnje s civilnim sektorom), i realizovan u nevjerojatno kratkom roku. Ono što raduje jeste pozitivna ocjena Evropske komisije o realizaciji tih mjera, što je rezultiralo pozitivnom ocjenom datom u Izveštaju o napretku i doprinijelo odluci da se sa Crnom Gorom otpočinu pregovori.

Osim toga, u proljećnom Izveštaju o napretku u ovoj godini, saradnja s nevladinim organizacijama i rad Savjeta za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija apostrofira se kao pozitivan primjer.

Imajući u vidu činjenicu da je Akcioni plan bio planiran za period od 2009. do 2011. godine, ali je, zbog kašnjenja skoro 12 mjeseci, prolongiran za godinu dana?, Savjet je ocijenio da treba pripremiti novu Strategiju, kao i Akcion plan, za period 2013-2015, koja bi tretirala viši stepen saradnje, jer je bazična saradnja uspostavljena i realizovana u skladu s planiranim mjerama. Opšti cilj novog dokumenta bi bio unapređenje pravnih, finansijskih i institucionalnih pretpostavki za dalji razvoj zajednice u kojoj nevladin sektor, u saradnji s drugim sektorima, aktivno, ravnopravno i odgovorno, na načelima održivog razvoja i djelovanja za opšte dobro, učestvuje u stvaranju društva blagostanja i jednakih šansi za sve.